

Súd: Okresný súd Námestovo
Spisová značka: 6T/28/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5823010109
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Daniela Pilarčíková
ECLI: ECLI:SK:OSNO:2023:5823010109.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Námestovo, samosudkyňou Mgr. Danielou Pilarčíkovou, v trestnej veci proti obžalovanej T.. Y. X., nar. XX.XX.XXXX, pre prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zákona, § 138 písm. h/ Tr. zákona, na hlavnom pojednávaní konanom dňa 20.10.2023 v Námestove, takto

rozhodol:

Obžalovaná T.. Y. X., nar. XX.XX.XXXX v B., trvale bytom H. XXX/XX, G., vydatá, na rodičovskej dovolenke, na slobode,

uznáva sa vinnou, že

dňa 05.09.2022 v čase o 08,33 hod., ako vodička, cúvajúc vychádzala motorovým vozidlom BMW X6, ev. č. B z parkoviska pri predajni Elektro Sahuľ na Hlavnej ulici 430/243 v Rabči, na hlavnú cestu č. I/78 v kilometri 26,700, pri vchádzaní na hlavnú cestu nedala prednosť cyklistke H. L., nar. XX.XX.XXXX, ktorá viedla bicykel po ceste I/78 v smere od obce Oravská Polhora na obec Zubrohlava, pri cúvaní zadnou časťou vozidla narazila do cyklistky H. L., čím došlo k pádu poškodenej na zem, následne T.. Y. X. pravým zadným kolesom vozidla prešla po H. L. v oblasti hrudníka, načo s vozidlom zastavila a pohla sa smerom vpred, čím opätovne prešla pravým zadným kolesom vozidla po ležiacej H. L. v oblasti hrudníka, čím spôsobila H. L. odreniny kože na pravom líci a nose, tržnú ranu na brade, krvné podliatiny na prednej strane hrudníka, dolnej časti prednej brušnej steny vpravo, krvnú podliatinu v ľavej lakťovej jamke, zlomeninu hrudnej kosti, sériové zlomeniny rebier s vpáčením do hrudníka, zmliaždenie pľúc, trhliny osrdcovníka, hornej dutej žily, aorty, trhlinu s parciálnou deštrukciou pečene, krvácanie do hrudníka a brucha, následkom týchto zranení poškodená dňa 05.09.2022 o 9,25 hod. umrela, pričom T.. Y. X. ako vodička motorového vozidla porušila zákonné povinnosti venovať sa plne vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke, dbať na zvýšenú opatrnosť voči cyklistom, pri vchádzaní na cestu z parkoviska dať prednosť v jazde vozidlu idúcemu po ceste a neohroziť pri cúvaní ostatných účastníkov cestnej premávky, teda dôležité povinnosti vodiča, ustanovené v § 4 ods. 1 písm. c), e), § 21 ods. 1, § 22 ods. 2 Zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

t e d a

inému z nedbanlivosti spôsobila smrť a uvedený čin spáchala závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej jej podľa zákona,

t ý m s p á c h a l a

prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona, § 138 písm. h/ Trestného zákona.

Z a t o s a o d s u d z u j e:

Podľa § 149 ods. 2 Tr. zákona, § 38 ods. 3 Tr. zákona, § 36 písm. j/, písm. l/ Tr. zákona na trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona, § 51 ods. 1, 2 Tr. zákona obžalovanej výkon trestu odňatia slobody podmienčne o d k l a d á na skúšobnú dobu v trvaní 5 (päť) rokov s probačným dohľadom.

Podľa § 51 ods. 4 písm. d/ Tr. zákona obžalovanej u k l a d á povinnosť nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu poškodenému H. nar. XX.XX.XXXX v G., trvale bytom G., V. XXX/XXX.

Podľa § 51 ods. 4 písm. h/ Tr. zákona obžalovanej u k l a d á povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom respektíve autoškolou výchovnému programu so zameraním sa na bezpečnosť a plynulosť v cestnej premávke, pravidlá cestnej premávky a predchádzanie dopravným nehodám.

Podľa § 51 ods. 5 Tr. zákona obžalovaná j e p o v i n n á strieť nad sebou kontrolu vykonávanú probačným a mediačným úradníkom.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. poriadku obžalovanej u k l a d á povinnosť nahradiť poškodenému H. L., nar. XX.XX.XXXX v G., trvale bytom G., V. XXX/XXX, nemajetkovú ujmu vo výške 10.000,- eur.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. poriadku poškodeného H. L., nar. XX.XX.XXXX v G., trvale bytom G., V. XXX/XXX so zvyškom nároku na náhradu škody o d k a z u j e na civilný proces.

Podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zákona obžalovanej u k l a d á trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere 7 (sedem) rokov.

o d ô v o d n e n i e :

Prokurátor Okresnej prokuratúry Námestovo pod č. k. Pv 320/22/5507-23 podal dňa 23.03.2023 tunajšiemu súdu obžalobu na T.. Y. X. pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zákona.

Obžalovaná na hlavnom pojednávaní po zákonom poučení urobila podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku vyhlásenie, že je vinná zo spáchania skutku, ktorý je jej kladený za vinu. Na všetky ustanovenia v zmysle § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g), h) Tr. poriadku, ktoré jej súd prečítal, obžalovaná odpovedala, že rozumie, čo tvorí podstatu skutku, ktorý sa jej kladie za vinu, bola poučená o svojich právach, najmä o práve na obhajobu, rozumie právnej kvalifikácii, bola oboznámená s trestnými sadzbami, ktoré zákon ustanovuje za trestný čin kladený jej za vinu a dobrovoľne sa priznala a uznala vinu za skutok, ktorý sa kvalifikuje ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h/ Tr. zákona. Voči prijatiu vyhlásenia obžalovanej neboli žiadne námietky, súd postupom podľa § 257 ods. 7 Tr. poriadku vyhlásenie o vine prijal a podľa § 257 ods. 8 Tr. poriadku vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku sa nevykoná a vykonajú sa dôkazy súvisiace s výrokom o treste a s výrokom o náhrade škody.

Podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zákona odňatím slobody na dva až päť rokov sa páchatel potrestá, ak z nedbanlivosti spôsobí ťažkú ujmu na zdraví a taký čin spácha závažnejším spôsobom konania.

Podľa § 138 písm. h/ Tr. zákona závažnejším spôsobom konania sa rozumie páchanie trestného činu porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona.

Pod porušením dôležitej povinnosti treba rozumieť také porušenie povinnosti, ktorá má za danej situácie spravidla za následok nebezpečenstvo pre ľudský život, pričom aj podľa ustálenej súdnej praxe, prejedenie do protismeru je porušením dôležitej povinnosti, pretože následky takého to porušenia sú často spojené s ohrozením života a smrťou. Obžalovaná porušila povinnosti uložené jej ust. § 4 ods. 1 písm. c), e), § 21 ods. 1, § 22 ods. 2 Zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej v texte len „Zákon o cestnej premávke“.

Podľa § 4 ods. 1 písm. c/, e/ Zákona o cestnej premávke vodič je povinný c) venovať sa plne vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke, e) dbať na zvýšenú opatrnosť voči cyklistom a chodcom,

najmä deťom, osobám so zdravotným postihnutím, osobitne voči osobám, ktoré používajú bielu palicu, a starým osobám.

Podľa § 21 ods. 1, 2 Zákona o cestnej premávke pri vchádzaní na cestu z pozemku ležiaceho vedľa cesty, areálu s obmedzeným prístupom, oploteného objektu, garáže, parkoviska, obratiska električiek a podobných miest, z poľnej cesty, z lesnej cesty, z cestičky pre cyklistov, z obytnej zóny alebo z pešej zóny vodič je povinný dať prednosť v jazde vozidlu idúcemu po ceste. Ak to vyžadujú okolnosti, najmä nedostatočný rozhľad, vodič je povinný zaistiť bezpečný vjazd na cestu pomocou spôsobilej a náležite poučenej osoby.

Podľa § 22 ods. 2,3 Zákona o cestnej premávke nesmie pri cúvaní ohroziť ostatných vodič účastníkov cestnej premávky. Ak to vyžadujú okolnosti, najmä nedostatočný rozhľad, vodič je povinný zaistiť bezpečné otáčanie alebo cúvanie pomocou spôsobilej a náležite poučenej osoby.

Podľa § 137 ods. 2 písm. c/, j/ Zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov porušením pravidiel cestnej premávky závažným spôsobom je c) také porušenie pravidiel cestnej premávky, v ktorého dôsledku vznikne dopravná nehoda, pri ktorej sa inému ublíži na zdraví alebo sa inému spôsobí škoda na majetku, alebo nesplnenie si povinností účastníka dopravnej nehody alebo škodovej udalosti, j) nedanie prednosti v jazde.

Podľa § 16 písm. a/ Tr. zákona trestný čin je spáchaný z nedbanlivosti, ak páchatel vedel, že môže spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že také porušenie alebo ohrozenie nespôsobí (vedomá nedbanlivosť).

Obžalovaná konala vo vedomej nedbanlivosti, ktorá zahŕňa vedomosť páchatela o možnosti spôsobenia následku, ktorý páchatel síce nechce spôsobiť, avšak bez primeraných dôvodov sa spolieha, že následok nenastane.

Podľa § 10 ods. 2 Tr. zákona základným predpokladom trestnej zodpovednosti za prečin je bezpečné zistenie, či konanie nesie nielen všetky formálne znaky trestného činu - prečinu, ale i toho, či ide o prečin aj v intenciách § 10 ods. 2 Tr. zákona, a to znamená, že vzhľadom na okolnosti skutku a jeho následky, mieru zavinenia následku, je jeho závažnosť nie nepatrná (materiálny korektív). V súdnej veci mal súd preukázané naplnenie materiálneho korektívu predovšetkým následkom konania obžalovanej, ktorým je nenapraviteľný následok - smrť inej osoby a v tomto konkrétnom prípade aj okolnosťami, za akých k takémuto následku došlo, pričom k usmrteniu inej osoby došlo výlučným zavinením na strane obžalovanej, bez akéhokoľvek spoluzavinenia na strane poškodenej osoby.

Obžalovaná na hlavnom pojednávaní uviedla, že býva v rodinnom dome v obci G. so svojim manželom, štyrmi mal. deťmi a dospelým synom. Je na rodičovskej dovolenke do šiestich rokov mal. dieťaťa, ktoré má štyri roky. Ešte dva roky by mala byť na rodičovskej dovolenke. Mal. deti navštevujú Základnú školu v G., 5., 7. a 9. ročník. Nemá žiaden príjem, rodina žije z príjmu manžela, ktorý pracuje v Rakúsku. Najmladšia dcéra má problémy so srdcom, preto je s ňou na predĺženej rodičovskej dovolenke. Čo sa stalo, nesie ťažko. Manžel sa bol pozostalým ospravedlniť. S manželom uhradili náklady za kar, nevie o akú sumu išlo, manžel sa pozná s majiteľkou podniku, kde bol kar a uhradil náklady, ktoré ona vyúčtovala. Čo sa týka uplatneného nároku na náhradu škody, v celosti nemajú finančné prostriedky, z čoho by škodu uhradili, poisťná udalosť bola nahlásená poisťovni. Po dopravnej nehode bola pokutovaná v blokovom konaní, v obci Zubrohlava prekročila rýchlosť o 12 km/h. Na rodinný dom splácajú úver, mesačná splátka je asi 450 eur. S manželom vlastní okrem rodinného domu, osobné motorové vozidlo BMW X6, ktoré zakúpili s manželom po nehode a ich syn vlastní ďalšie dve vozidlá, ktoré sú zapísané na manžela. Predtým, ako nastúpila na rodičovskú dovolenku, pracovala ako učiteľka v MŠ v Oravskej Jasenici.

Splnomocnenec poškodeného H. L. uviedol, že má štyroch súrodencov, s rodičmi bol v dennodennom kontakte. Rodičia žili v spoločnej domácnosti, matka bola hlavou rodiny, vybavovala všetko po úradoch a s otcom mali všetko podelené, otec sa venoval hospodárstvu, staral sa o zvieratá, kosil trávu a mama podnikala, bola živnostníčka, piekla koláče, aj jeho manželka jej chodila vypomáhať. Z peňazí, ktoré zarobila, ich (deti) finančne podporovala. Otec je dôchodca a má problémy s kĺbmi, hrozí mu operácia alebo, že už nebude chodiť, je dosť možné, že skončí na vozíčku. V minulosti mal infarkt. Náklady za

kar boli obžalovanou uhradené poza ich chrbát, nežiadali to od nej. Pokiaľ predložili doklady k úhrade za kar, obžalovaná uhradila len jedlo a ostatné náklady ohľadom občerstvenia hradili oni. Poistovňa im zatiaľ neuhradila žiadnu škodu.

Vypočutý znalec z odboru doprava cestná Ing. Martin Obtulovič predniesol závery znaleckého posudku č. 110/2022 z ktorých vyplynulo, že obžalovaná vodička vozidla BMW X6 vychádzala z parkoviska smerom na hlavnú cestu a mala obmedzený rozhľad cez odparkované dodávkové vozidlo smerom k približujúcej cyklistke, ktorá prichádzala sprava. Obžalovaná pre zlepšenie rozhľadu s vozidlom cúvala tak, že zastavila zadnou časťou vozidla BMW X6 na pravej spevnenej krajnici pred pravým jazdným pruhom. Následne stála a dávala prednosť vozidlám idúcim od Oravskej Polhory, kde keď sa míňala s posledným vozidlom z kolóny začala cúvať a v pravom jazdnom pruhu došlo ku prvému kontaktu s cyklistkou, ktorá sa pohybovala v rovnakom smere ako vozidlá, ktorým dávala obžalovaná prednosť v jazde. Následne po prvom kontakte so cyklistkou vozidlo BMW X6 narazilo zadnou časťou do pravej bočnej časti cyklistky a bicykla, kde z dôvodu spájacieho zariadenia vozidla došlo k obmedzeniu ďalšieho pozdĺžneho pohybu cyklistky a obžalovaná pokračovala v cúvaní, kde došlo k pádu cyklistky s bicyklom na vozovku. Následne došlo ku krátkemu tlačeniu spadnutej cyklistky a bicykla zadnou časťou vozidla, kde následne došlo k prejdeniu cyklistky a bicykla pravým zadným kolesom cúvajúceho vozidla BMW X6. Ďalšou jazdou dopredu vozidlom BMW X6 došlo následne k opätovnému prejdeniu ležiacej cyklistky a bicykla a to pravým zadným kolesom vozidla BMW X6. Následne vodička zastavila po zásahu policajta. Z technického hľadiska bezprostrednou príčinou vzniku dopravnej nehody bola zlá technika jazdy pri cúvaní obžalovanou, ktorá nevenovala riadeniu dostatočnú pozornosť v oblasti v pomerene s hustou premávkou a nedala prednosť cyklistke idúcej po ceste označenej ako cesta hlavná. Cyklistku mohla obžalovaná vidieť, keď cyklistka vyšla z oblasti zakrytého výhľadu tvoreného stojacim dodávkovým vozidlom, čím mohla obžalovaná zabrániť vzniku dopravnej nehody. V smere, v ktorom šla cyklistka, išlo viacero motorových vozidiel, nielen posledné vozidlo, všetky vozidlá obchádzali cyklistku od prvého až po posledné. Keďže obžalovaná už stála na spevnenej časti krajnice, kde nemala čo robiť, cyklistka správne znížila rýchlosť a presúvala sa na vozovku viac doľava, aby mohla obísť vozidlo, ktoré zadnou časťou stálo na spevnenej krajnici. Je jednoznačným, že obžalovaná vôbec nereagovala na cyklistku a pritom ju vidieť mohla. Keby vodička v čase cúvania sledovala situáciu za vozidlom, videla by cyklistku aj cez zadné okno.

Súd oboznámil správy k osobe obžalovanej, správy o povesti, odpis z registra trestov, evidenčnú kartu vodičky a tiež boli prečítane závery znaleckého dokazovania, najmä k príčine vzniku dopravnej nehody, možnostiam jej zabránenia.

K osobe obžalovanej po prečítaní a oboznámení sa so správami súd zistil, že na verejnosti má slušné správanie a vystupovanie, doposiaľ nebola súdom prejednávaná a ani trestaná, nebola prejednávaná ani v priestupkovom konaní. V evidenčnej karte vodiča má záznamy a zarážajúcim je, že ani dva mesiace po smrteľnej nehode, ktorá je premetom súdneho konania, obžalovaná dňa 3.11.2022 bola v blokovom konaní postihnutá pokutou 10 € za porušenie rýchlosti v obci, kde prekročila maximálne povolenú rýchlosť o 13 km/h. Pred súdnym skutkom v karte vodiča má záznam za priestupok, ktorého sa dopustila nerešpektovaním dopravnej značky, za tento priestupok bola riešená na mieste napomenutím. Iné záznamy nemá. Zo správy o povesti na obžalovanú vyplynulo, že žije usporiadaným životom, starostlivosťou o rodinu je jej prioritou.

Pri úvahách aký druh a výmera trestu spravodlivo zohľadňujú konanie obžalovanej, jej zavinenie, následok, osobu, pomery a možnosti jej nápravy, súd vychádzal zo zásady proporcionality (trest je právnym následkom trestného činu, a teda musí byť úmerný k spáchaniu trestného činu), z účelu trestu, podľa ktorého má pôsobiť, na ochranu spoločnosti pred páchatelmi trestných činov, voči ktorým sa prejavuje prvok represie (zabránenie v trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchova k riadnemu životu - rehabilitácia) a jednak aj voči ďalším občanom potencionálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti). Trest zároveň musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a (retribúcia).

Pri rozhodovaní o druhu a výmere trestu je potrebné posúdiť všetky okolnosti skutkového charakteru v prejednávanej veci. V tejto súvislosti považuje súd za významné poukázať na závery znalca Ing. Martina Obtuloviča z odboru doprava cestná, ktorý v znaleckom posudku č. č. 110/2022 konštatoval, že technickou príčinou dopravnej nehody bola výlučne nesprávna technika jazdy obžalovanej, bez

zavinienia poškodenou. Bezprostrednou príčinou vzniku dopravnej nehody bola zlá technika jazdy pri cúvaní obžalovanej, ktorá nevenovala riadeniu dostatočnú pozornosť, pričom cúvala v oblasti s hustou premávkou a nedala prednosť cyklistke idúcej po ceste označenej ako cesta hlavná, na idúcu cyklistku vôbec nereagovala a pritom vidieť hneď ako vyšla z oblasti zakrytého výhľadu stojacim dodávkovým vozidlom a mohla nehode zabrániť. Pokiaľ sa obžalovaná bránila zastretým výhľadom, bolo jej povinnosťou zaistiť si bezpečný vjazd na cestu pomocou inej spôsobilej osoby.

Pri ukladaní trestu obligatórne prihliadal na ust. § 38 ods. 2 Tr. zákona, na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, trest bol ukladaný podľa § 38 ods. 3 Tr. zákona. Na strane obžalovanej bola zistená prevaha poľahčujúcich okolností, pred spáchaním trestného činu viedol riadny život (§ 36 písm. j/ Tr. zákona) a k trestnému činu sa priznal a úprimne ho oľutoval (§ 36 písm. l/ Tr. zákona). Priťažujúce okolnosti zistené neboli.

Podľa § 38 ods. 3 Tr. zákona ak prevažuje pomer poľahčujúcich okolností, znižuje sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu. Podľa § 38 ods. 8 Tr. zákona zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby podľa odsekov 3 až 6 sa vykoná iba v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby; základom na zníženie alebo zvýšenie trestnej sadzby je rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa nepoužije v prípadoch, keď v osobitnej časti zákona je ustanovený iba trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo doživotie.

Súd pri ukladaní trestu modifikoval hornú hranicu trestnej sadzby podľa § 38 ods. 3 Tr. zákona a obžalovanej ukladal trest odňatia slobody v rozpätí od 2 rokov do 4 rokov. Pri ukladaní trestu prihliadal na nesporne preukázanú skutočnosť, že dopravnú nehodu zavinila výlučne obžalovaná, a to bez spoluzavinenia inou osobou. Pri ukladaní trestu prihliadol na závažnosť trestného činu, význam chráneného záujmu (život a zdravie), spôsob a okolnosti, za ktorých bol skutok spáchaný, následok nehody - smrť poškodenej, pričom na strane poškodenej nebolo zistené žiadne spoluzavinenie na vzniku nehody. Pri ukladaní trestu súd prihliadal, že obžalovaná na hlavnom pojednávaní urobila podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku vyhlásenie, že je vinná zo spáchania skutku, ktorý je jej kladený za vinu obžalobou, vzdala sa tak práva na verejný súdny proces a na vykonanie dokazovania kontradiktórnym spôsobom na hlavnom pojednávaní a tiež sa vzdala práva na podanie riadneho opravného prostriedku proti výroku, ktorým bola uznaná vinnou, bol tak vytvorený obdobný stav, akoby došlo ku konaniu o dohode o vine a treste. Obžalovanej súd uložil trest v strede zákonom modifikovanej trestnej sadzby vo výmere 36 mesiacov, výkon trestu odňatia slobody jej podmienienečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov s probačným dohľadom. Podľa § 51 ods. 4 písm. d/ Tr. zákona obžalovanej uložil povinnosť nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu poškodenému H. L. a podľa § 51 ods. 4 písm. h/ Tr. zákona povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom respektíve autoškolou výchovnému programu so zameraním sa na bezpečnosť a plynulosť v cestnej premávke, pravidiel cestnej premávky a predchádzanie dopravným nehodám.

Rozhodujúcim pri ukladaní trestu bolo, že technickou príčinou vzniku nehody bola výlučne nesprávna technika jazdy obžalovanej. Obžalovaná nehodu spôsobila výlučne svojim zaviniením, na vzniku nehody sa nepodieľala cyklistka a v jej technike jazdy, neboli zistené žiadne nesprávne prvky. S poukazom na uvedené možno konštatovať, že zákonom vymedzené kritéria na dosiahnutie účelu trestu tak individuálnej ako aj generálnej prevencie, môžu byť splnené iba uložením primeraného trestu obžalovanej, ktorý okrem prevýchovy obžalovanej môže veľmi výrazne ovplyvniť aj ostatných vodičov, aby si dôslednejšie plnili svoje povinnosti vodičov a správali sa na cestách disciplinovane. Generálna prevencia sa uskutočňuje práve prostredníctvom individuálnej prevencie. V sumáre vyššie uvedených dôvodov súd zároveň v rámci probačného dohľadu, uložil obžalovanej povinnosť nahradiť škodu poškodenému H. L., ktorý si v trestnom konaní uplatnil nárok na náhradu škody riadne a včas a keďže obžalovaná závažným spôsobom porušila viaceré povinnosti vodiča upravené v zákone o cestnej premávke, uložil jej povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom resp. autoškolou výchovnému programu so zameraním sa na osvojenie teoretických vedomostí týkajúcich sa pravidiel bezpečnosti a plynulosti v cestnej premávke a predchádzania dopravným nehodám. Zároveň obžalovanej uložil popri podmieniennom treste odňatia slobody aj trest zákazu činností viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu po dobu 7 rokov.

Takto uložené tresty súd považoval za zákonné a spravodlivé, ktoré v prípade obžalovanej plne zodpovedajú potrebám tak generálnej ako aj individuálnej prevencie a sú dostatočným prostriedkom na dosiahnutie účelu trestu.

Poškodený H. L. U.. prostredníctvom zvoleného splnomocnenca uplatnil nárok na náhradu škody titulom majetkovej ujmy vo výške 9.175 € a titulom nemajetkovej ujmy vo výške 100.500 €, poškodený vo výške 20.000 € a na každé dieťa vo výške 16.500 €. Súd rozhodol iba o nároku na náhradu škody voči H. L.Á. st., ktorý si prostredníctvom splnomocnenca uplatnil nárok na náhradu škody riadne a včas, a to titulom nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 €. Poškodenému H. L. nepriznal nárok na náhradu škody titulom nemajetkovej ujmy, ktorý uplatňoval v mene svojich detí, nakoľko nemal splnomocnenie na ich zastupovanie v trestnom konaní. Keďže škoda bola poškodeným uplatnená včas a riadne, súd poškodenému priznal titulom nemajetkovej ujmy škodu vo výške 10.000 €. Zároveň poškodeného podľa § 288 ods. 2 Tr. poriadku so zvýškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Poškodený H. L. st. si uplatnil okrem nemajetkovej ujmy aj škodu na majetku, a to titulom nákladov na pohreb, vrátane nákladov na pomník v celkovej výške 9.175 €. Pokiaľ súd poškodenému nepriznal majetkovú škodu bolo tomu tak z dôvodu, že poškodený si uplatňoval nárok na náklady na zaobstaranie pomníka, ktoré zatiaľ neboli ani vynaložené a zároveň bolo zistené, že poškodený si uplatnil nárok na náhradu škody z poistenia obžalovanej.

Pri rozhodovaní o nároku poškodeného na nemajetkovú ujmu súd prihliadal na skutočnosť, že nehodu so smrteľným následkom zavinila výlučne obžalovaná, preto nebol dôvod na krátenie nároku poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy.

Pri rozhodovaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v trestnom konaní je potrebné aplikovať hmotnoprávne ustanovenia osobitných predpisov, ktoré upravujú vznik nároku na náhradu škody, jeho obsah a rozsah, spôsob náhrady. V nadväznosti na vyššie uvedené pri rozhodovaní o neoprávnených zásahoch do osobnostných práv a právnych prostriedkoch nápravy sa v trestnom konaní rozhoduje podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) a nasl.

Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 až 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Poškodený sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ. Základným zmyslom relutárnej náhrady je zmysel satisfakčný, pričom potreba finančnej satisfakcie narastá v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššou mierou zavinenia je vždy neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv (je zosilnená krivda, za ktorou má prísť zadosťučinenie). V tomto smere je možné dôjsť až k záveru, že v prípade zlého úmyslu (zámeru) na strane pôvodcu neoprávneného zásahu by mal súd svoje odsúdenie nad týmto spoločensky i právne zvlášť odsúdeniahodným správaním vyjadriť práve citeľným určením výšky peňažného zadosťučinenia. Je však potrebné zdôrazniť, že popri vyššie uvedenej funkcii náhrady je potrebné skúmať aj ďalšie konkrétne okolnosti každého prípadu, a to ako právne, alebo skutkové, priťažujúce, alebo naopak poľahčujúce. Predovšetkým je potrebné zhodnotiť postoj osoby zodpovednej k spôsobenej škode; inak sa napr. hodnotí snaha zodpovedného o urýchlené vyriešenie náhrady nemajetkovej ujmy, inak jeho obštrukcie, nepriznanie zodpovednosti. Ustanovenia § 11 a nasl. OZ poskytujú právny základ nároku na náhradu nemajetkovej - materiálnej ujmy spôsobenej jednotlivcovi usmrtením jeho blízkej osoby. Rešpektovanie súkromného života musí zahŕňať do určitej miery aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je život rodiny, zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, hlavne vzťahy sociálne a morálne. Niet pochýb, že úmrtie blízkej osoby predstavuje závažný zásah do práva na súkromie dotknutej fyzickej osoby, ako súčasť osobnostných práv fyzickej osoby.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že konaním obžalovanej, ktoré naplnilo všetky znaky skutkovej podstaty súdeného trestného činu došlo k neoprávnenému zásahu do práva poškodeného manžela zomrelej, na ochranu osobnosti, a to k neoprávnenému zásahu do práva na súkromný a rodinný život. Treba zdôrazniť, že rodinný život zahrňuje okrem iného vzťahu medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi (manželom, deťmi, rodičmi, prarodičmi) bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvale žijú alebo nie, a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. V posudzovanom prípade tento zásah predstavovaný smrťou manžela je potrebné kvalifikovať ako stav trvalý, nemenný a nenapraviteľný.

Súd nemal pochybnosti o tom, že medzi nebohou a poškodeným - jej manželom bolo vytvorené pevné rodinné zázemie, silné citové väzby, ktoré boli v dôsledku protiprávneho konania obžalovanej pretrhnuté. Poškodený vníma stratu manželky - veľmi blízkeho človeka veľmi intenzívne, smrťou zapríčinenou konaním obžalovanej, prišiel o možnosť prehlbovania rodinných vzťahov, možnosti dožitia v harmonickom vzťahu a vzájomnej pomoci a opory v starobe. Zároveň utrpel citovú ujmu spočívajúcu v pocitoch smútku, šoku zo smrti svojej manželky. V nadväznosti na uvedené žiadna forma morálneho zadosťučinenia nie je postačujúca k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane poškodeného. Pri určení peňažnej náhrady súd prihliadol predovšetkým na nereparovateľný smrteľný následok vzniknutý dôsledku protiprávneho konania obžalovanej, ako aj na dôsledky, ktoré smrť blízkej osoby spôsobila poškodenému. Výška peňažného zadosťučinenia sa určuje na základe voľnej úvahy súdu, ktorá však nemôže byť svojvoľou. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti, pričom slovenský právny poriadok nepozná minimálnu ani maximálnu hranicu výšky finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa ust. § 13 ods. 1 OZ, a to najmä z hľadiska intenzity trvania a rozsahu nepriaznivých následkov. V prípade náhrady nemajetkovej ujmy za usmrtenie „príbuzného“ sa nejedná o paušálny nárok, ktorý vznikne automaticky pri preukázaní nejakého právne kvalifikovaného vzťahu k usmrtenému, čo znamená, že na vznik nároku v zmysle § 11 v spojení s § 13 OZ je potrebné okrem preukázania jednoznačných objektívnych faktorov (smrť osoby a právne kvalifikovaný vzťah) aj preukázanie zásahu do osobnostných práv, vo vzťahu ku ktorému je na mieste poskytnúť i primerané finančné zadosťučinenie (rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/21/2020 zo dňa 23.07.2020). Súd nepochybuje o tom, že žiadna suma nie je dostatočnou vzhľadom sa spôsobenú ujmu, keďže dochádza k takej neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných vzťahov, že takýto stav je nutné považovať za neodvratiteľný, nevyčísľiteľný a nenahraditeľný. Vplyv úmrtia blízkej osoby sa prejavuje u každého človeka rozdielne, keďže smútok za svojim blízkym každý človek prežíva inak. Je však potrebné poukázať na to, že náhrada imateriálnej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Z uvedených dôvodov súd považoval v prípade manžela nebohej, v čase nehody žili v spoločnej domácnosti, boli v dennodennom kontakte a tiež boli na seba odkázaní finančne, prípadne iným spôsobom za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 €, a to s prihliadnutím na intenzívny zásah do jeho citovej ujmy, poškodený prišla o svoju životnú partnerku. So zvyškom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd odkázal poškodeného na civilný proces.

V súvislosti s rozhodovaním o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd ešte v závere poukazuje na aktuálnu rozhodovaciu prax súdov týkajúcu sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, kedy napr. Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 1Cdo/214/2019 zo dňa 30.09.2020 odmietol dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 9 Co 246/2018 z 31.01.2019, ktorým tento potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým bola žalobkyni 1/ ako manželke a žalobcom 2/ a 3/ ako synom pozostalého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 11 000,- eur a po 7 000,- eur. Ďalej rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, ktorý v rozsudku sp. zn. 5Co/16/2020 zo dňa 30.06.2020 potvrdil rozsudok okresného súdu o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ ako manželke zosnulého sumou 10 000 eur a žalobcom 2/ a 3/ deťom sumou 5 000 eur a 3 000 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať na tunajší súd do 15 dní od oznámenia rozsudku. Odvolanie má odkladný účinok. (§ 306/2 Tr. por.)

Odvolanie môžu podať:

- prokurátor pre nesprávnosť ktoréhokoľvek výroku (§ 307/1a Tr. por.) a to v neprospech i v prospech obžalovaného (§ 308/1,2 Tr. por.). V prospech obžalovaného môže podať odvolanie aj proti vôli obžalovaného (§ 308/2 Tr. por.)

- obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka (§ 307/1b Tr. por.) a to len vo svoj prospech (§ 308/2 Tr. por.)

- príbuzný obžalovaného v priamom rade, jeho súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh (pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka obžalovaného), a to len v jeho prospech (§ 308/2 Tr. por.)

- zákonný zástupca obž., opatrovník obž. a obhajca obžalovaného pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka obžalovaného, a to len v jeho prospech. Ak je obž. pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môžu podať odvolanie v prospech obž. i proti jeho vôli (§ 308/2 Tr. por.)

- štátny orgán starostlivosti o mládež pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka mladistvého obžalovaného a to len v jeho prospech a to aj proti jeho vôli (§ 345/1 Tr. por.)

- poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, pre nesprávnosť výroku o náhrade škody (§ 307/1c Tr. por.), a to v neprospech obžalovaného (§ 308/1 Tr. por.). Ak je poškodeným právnická osoba, odvolanie môže podať len osoba oprávnená konať za právnickú osobu (§ 68 Tr. por.)

- zúčastnená osoba pre nesprávnosť výroku o zhabaní veci (§ 307/1d Tr. por.), (§ 45/1 Tr.por.)

Osoby oprávnené podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku ho môžu napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.